

PAPER DETAILS

TITLE: Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesinde Kayitli "By8273" Numarali Mecmuanin
Mestap'a Göre Tasnifi

AUTHORS: Sema ERDOGDU

PAGES: 121-147

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2862851>

Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesinde Kayıtlı “By8273” Numaralı Mecmuanın Mestap’a Göre Tasnifi

Sema ERDOĞDU

Doktora öğrencisi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve
Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Konya, Türkiye
semaerdogdu8@gmail.com

Makale Bilgileri Öz

Makale Geçmişi

Geliş: 24.05.2022

Kabul: 22.11.2022

Yayın: 30.12.2022

Anahtar

Kelimeler:

Klasik Türk
Edebiyatı, Mecmua,
XVI. Yüzyıl,
MESTAP, Şiir
Mecmuası.

İçerik ve dil bakımından farklı özellikler taşıyan mecmualar, kültür ve edebiyat tarihimizin hazinelerinden biridir. Klasik Türk edebiyatının divan ve mesnevilerinden sonra en önemli kaynakları olan şiir mecmuaları ise, gün yüzüne çıkmamış şairlerin keşfedilmesi, adları bilindiği hâlde henüz ele geçmemiş eserleri barındırması, şairlerin çeşitli nedenlerle divanlarına almadıkları şiirleri ihtiva etmesi gibi birçok açıdan önem arz etmektedir. Şahsî not defteri veya bir nevi antoloji özelliği taşıyan mecmualar, derleyicisinin ve aynı zamanda döneminin edebî zevkini ve şiir anlayışını da yansıtmaktadır. Bu çalışmada Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi’nde bulunan BY8273 numaralı, derleyicisi ve derlendiği tarih kesin olarak bilinmeyen ancak içindeki şairlerin yaşadığı dönemlere bakıldığında XVI. yüzyılda oluşturulduğu muhtemel olan mecmuadaki manzum-mensur karışık metinlerin transkripsiyonu ve transliterasyonu yapılmıştır. 16 varaktan oluşan, ciltsiz ve fiziki olarak zarar gören mecmuanın en az bir yaprağı eksiktir. Mecmuada 2’si Arapça, 2’si Farsça ve diğerleri Türkçe olmak üzere toplam 39 manzum ve yer yer Arapça dua metinleri olan 8 kısa mensur metin yer almaktadır. Manzum metinlerin 12’si 10 farklı şaire aitken diğer 27 metnin şairi tespit edilememiştir. Mecmuada 5 farklı şairden 6 müseddesle 2 farklı şairden 2 mürâca’a şiir derlenmiştir. Ayrıca mecmuada sık rastlanılmayan sûretnâme, cevâbnâme ve davetnâme metinlerine de yer verilmiştir. Söz konusu metinler MESTAP’a göre tabloleştirilerek ilgililerin istifadesine sunulmuştur.

Classification of the Journal Numbered “BY8273” Registered in the Konya Regional Manuscripts Library according to MESTAP

Article Info

ABSTRACT

Article History

Received: 24.05.2022

Accepted: 22.11.2022

Published: 30.12.2022

Keywords:

Classical Turkish
Literature, Journal,
XVI. Century, MESTAP,
Poetry Journal.

Magazines, which have different features in terms of content and language, are one of the treasures of our cultural and literary history. Poetry magazines, which are the most important sources of classical Turkish literature after divans and masnavis, are important in many respects such as the discovery of poets who have not come to light, the fact that they contain works that have not yet been found even though their names are known, and that they contain poems that poets have not included in their divan for various reasons. Journals, which have the characteristics of a personal notebook or a kind of anthology, reflect the literary taste and poetic understanding of the compiler as well as the period. In this study, when the compiler and date of compilation are unknown, but when the periods in which the poets lived, the number BY8273 in the Konya Regional Manuscripts Library is considered. Transcription and transliteration of the mixed texts in verse and prose in the journal, which is likely to have been created in the 16th century, were made. At least one leaf is missing from the 16-leaf journal, which has no paperback and was physically damaged. In the journal, there are a total of 39 verse and 8 short prose texts, which are sometimes Arabic prayer texts, of which 2 are in Arabic, 2 are in Persian and the others are in Turkish. While 12 of the verse texts belong to 10 different poets, the poets of the other 27 texts could not be determined. In the journal, 6 müseddes from 5 different poets and 2 mürâca’a poems from 2 different poets were compiled. In addition, the texts of suretnâme, cevâbnâme and invitationnâme, which are not frequently encountered in the journal, are also included. The texts in question have been tabulated according to MESTAP and presented to the interested parties.

Atıf/Citation: Sema E. (2022). Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesinde Kayıtlı “By8273” Numaralı Mecmuanın Mestap’a Göre Tasnifi, *Medeniyet ve Toplum Dergisi*, 6 (2), 121-147.

“This article is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) (CC BY-NC 4.0)”

GİRİŞ

Klasik Türk edebiyatının divan ve mesnevilerinden sonra Osmanlı kültür ve edebiyat tarihinin önemli kaynaklarından biri de mecmualardır¹. Her bir mecmua derleyicisinin/derleyicilerinin beğenisi, ilgi alanları, günlük hayatı, mesleği, hem şahsî hem de dönemin sanat anlayışı ve estetik zevki gibi birçok unsurla harmanlanarak şekillenir. Böylece mecmualar Türk şiirinin gelişimi ve değişimi ile o dönem hakkında bilgiler ve değerlendirmeler sunduğu kadar derleyicisinin/derleyicilerinin bulunduğu sosyal ve edebî muhitin özellikleri hakkında da veriler barındırmaktadır².

Zaman içerisinde şekillenerek gelişen ve bir telif çeşidi hâline gelen mecmualar, derleyicisinin çeşitli ilgi ve dikkatleriyle manzum veya mensur metinlerin bir araya getirilmesiyle oluşturulmuştur. Ancak mecmuaların şekil ve tertip özellikleri birbiriyle benzerlik gösterse de her mecmua, mürettibinin şahsî tasarrufuna göre şekillenir. Böylece mecmualar muhtevası, tasarımı, amacı vb. açılardan tasnif edilmiştir³.

Çalışmaya konu olan Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi’nde BY8273 arşiv numarasıyla kayıtlı olan mecmuada şiirler edebî, hikemî, dinî vb. farklı konularda, çağdaş şairlerin şiirlerini ihtiva eder. Bunun yanı sıra nazım-nesir karışık bir şekilde tertip edilmiştir. Böylece mecmua, Mehmet Gürbüz (2012)’ün tasnifine göre “bir mensubiyet ilişkisi gözetmeksizin belirli şairlerin divanlarını/şiirlerini bir araya getirmeyi amaçlayan mecmualar” içerisine dâhil edilebilir (s.112). Söz konusu mecmua, derleyicinin kendisi için kaydettiği bir şiir mecmuası özelliği taşımaktadır.

Mecmualar üzerinde yapılan çalışmalar günümüze kadar devam edegelmiştir. Bugün ise mecmuaların muhtevasına dair kolay, hızlı ve hedefe ulaşmayı bir sistem hâline getiren MESTAP (Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi) ile daha sistematik bir şekilde bu çalışmalar yürütülmektedir. MESTAP’a göre oluşturulan tasnifler veri bankasında toplanarak yakın zamanda bütün mecmuaların tasniflerinin bir araya getirilmesi hedeflenmektedir (Kaplan 2018: 327). Çalışmaya konu olan mecmuada yer alan metinler MESTAP’a göre tablolaştırılmıştır⁴.

1. Nüsha Tavsifi

İncelememize konu olan manzum-mensur karışık metinler ihtiva eden mecmuanın müstensihî bilinmemekte ve ferağ kaydı bulunmamaktadır. Klasik bir mecmua olmakla birlikte sûretnâme, cevâbnâme ve davetnâme gibi farklı metinler de barındırır. Mecmua, Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi’nde BY8273 arşiv numarasıyla kayıtlı olup 16 varaktan oluşmaktadır. Cildi olmayan eserin yapraklarının kenarları yıpranmış ve zaman içinde zarar görmüştür. Eserin tamamı cetveli ve aynı tür kâğıttan oluşmaktadır. Başlıklar (1b, 3a, 10a gibi), mahlasların çoğu (2a, 8a, 9a gibi) ve bazı kelimeler (7a, 10a, 11a gibi) sürhle yazılmıştır.

Mecmuada şiiri bulunan şairlere bakıldığında önemli bir kısmının XVI. yüzyılda yaşamış (Kabûlî, Cinanî, Selamî, Azmî, Bursalı Rahmî Ulvî) şairler olduğu görülür. Mecmuada 1b, 2b, 3b, 4b, 6b, 7b ve 14b dışındaki sayfalarda çoban bulunmamaktadır. 14b sayfasında bulunan takip kelimesi ile 15a sayfasının ilk kelimesinin aynı olmaması ve 14a sayfasında başlayan kasidenin mahlas beytinin bulunmaması en az bir sayfanın kopuk olduğunu göstermektedir. Bunun dışında metinlerin akışında karışıklık veya eksiklik yoktur.

Mecmuadaki satır sayısı 17’dir. Ancak derleyici satırları muhtelif şekilde doldurmuştur. 6a sayfasındaki mensur olarak 14 satırına yazılan metin, kalem, yazı ve mürekkep farklılığından dolayı derleyiciden başka biri tarafından kaydedildiği anlaşılmaktadır. 9b sayfasında Taşlıcalı

¹ Mecmuanın tanımı, şekil ve içerik özellikleri, Osmanlı edebiyat geleneği içerisindeki yeri ve önemi hakkında birçok çalışma hazırlanmıştır (bk. Aydemir, 2001a; Aydemir, 2001b; Gürbüz, 2018:3-7; Köksal, 2006; Köksal, 2010; Kut, VI/1986; Uzun, 2003: XXVIII/265-268; Yılmaz, 2008). Bu sebepten çalışmada konunun bu yönüne değinilmeyecektir.

² Mecmuaların edebiyat tarihine katkıları, edebiyat araştırmaları için önemi, mecmuaların oluşum ve gelişimi vb. konularla ilgili araştırma ve değerlendirmeler mevcuttur (bk. Atik Gürbüz, 2012; Aydemir, 2001a; Aydemir, 2001b; Aydemir, 2007; Gürbüz, 2016; Gürbüz, 2018: 3-7; Köksal, 2011; Köksal, 2012; Tunç-Sevgi, 2015: 316).

³ Mecmuaların tasnifiyle ilgili çalışmalar yapılmıştır (bk. Gürbüz, 2012; Kılıç, 2012, Köksal, 2018)

⁴ Mecmuaların içeriklerinin taranarak bir araya getirilmesi Osmanlı toplumuyla ilgili kapsamlı bilgi ve çıkarımlara olanak sağlayacaktır. Bu bağlamda mecmuaların içerik dökümlerinin detaylı bir şekilde ortaya konduğu proje hakkında daha fazla bilgi için bk. Köksal, 2012.

Yahya'nın Necati Bey'in gazeline tahmisi yer almaktadır. Fakat 3. bentten sonrası boş bırakılmış ve toplamda 13 satırı yazılmıştır. 10a, 10b ve 11b sayfaları iki sütun hâindedir. 10a sayfasının başındaki 3 satırlık mensur kısımdan sonra sağ sütunda 14, sol sütunda 15 satır metin bulunmaktadır. 10b sayfasının sağ sütununda 11, sol sütununda 16; 11b sayfasının sağ sütununda 16, sol sütununda 13 satır yazı mevcuttur. Ayrıca bu sayfanın ortasında yukarıdan aşağıya 4 mısra yazılmıştır. 13b sayfasında 12 satırdan sonra 6a sayfasında bulunan duaların hattıyla aynı olan 4 satırlık mensur bir kısım yer almaktadır. 14a sayfasında 16 satır cetvelin içinde 17. satır cetvelin dışında sayfanın altına yazılmıştır. 14b sayfasında 16 satır metin bulunmaktadır. İlk iki satırın üstü çizilmiştir. Bu sayfanın kenarında bir beyit bulunmaktadır. 16b sayfasında bulunan 11 satırın ilk ikisi 6a ve 13b sayfalarındaki hattan da farklı bir hatla yazıldığı anlaşılmaktadır.

Mecmuada 6a, 13b ve 16b sayfaları haricindeki şiirler talik hat ile yazılmıştır. Yazmanın ilk sayfasının büyük bir bölümü kütüphane kaydı kâğıdının konulmasından dolayı okunamamaktadır. Mecmuada mensur kısımlar azınlıktadır. Metin içerisinde kalem ve yazı farkından dolayı bir başkası tarafından yapılan düzeltmeler bulunmaktadır. Şiirlerin çoğunluğu Türkçe olmakla birlikte 2 Arapça ve 2 Farsça şiir vardır. Mensur kısımların ise bazıları (6a, 10a gibi) Arapçadır. 3 kaside, 1 gazel, 6 müseddes, 2 mürâca'a şiir, 1 tahmis, 5 kıt'a, 3 nazm, 3 mısra, 5 müfred, 8 matla ile 2 tane de nazım şekli tespit edilemeyen şiir olmak üzere toplam 39 şiir bulunmaktadır.

Tablo 1. Mecmuada Yer Alan Şairler, Nazım Şekilleri ve Sayıları

Mahlas	Nazım Şekli/Sayısı
Askerî	Müseddes/1
Azmî	Müseddes/1
İlmî	Müseddes/1
Ulvî	Kaside/1
	Müseddes/2
Gamî Çelebi	Mürâca'a şiir/1
Hudâyî	Kaside/1
Selâmî	Mürâca'a şiir/1
Şeyh Gâlib	Müseddes/1
Kabûlî	Gazel/1
Rahmî (Bursalı)	Tahmis/1
Bilinmeyen	1 kaside, 3 nazm, 5 müfred, 5 kıt'a, 8 matla, 3 mısra ve 2 nazım şekli tespit edilemeyen toplamda 27 şiir.
Toplam Şiir	39
Toplam Nesir	8

Tabloya bakıldığında mecmuanın genel olarak XVI. yüzyıl şairlerinden şiirler barındırdığı görülmektedir. Derleyicinin edebî ve estetik zevkine göre şiirler âşıkâne, rindâne, hikemî tarzda seçilmiş, şairlerin çoğunlukla bir veya iki şiirine yer verilmiştir. Mecmuada toplam 39 manzume ve 8 mensur metin vardır. Manzumelerden 12’sinin 10 farklı şaire ait olduğu tespit edilmiştir. Mecmuada şairi tespit edilemeyen 1 kaside, 3 nazm, 5 kıt’a, 8 matla, 5 müfred, 3 mısra ile nazım şekli tespit edilemeyen 2 şiir olmak üzere toplamda 27 şiir yer almaktadır. Mecmuada şiiri bulunan şairlerin divanlarında taranmış olmasına rağmen şiirler tespit edilememiştir. Bu şiirlerin şairlerinin bulunmamasının nedeni mahlas barındırmayan nazm, müfred, kıt’a, matla gibi nazım şekilleriyle yazılmış olmalarıdır.

Mecmuada bazı şiirlerin nazım şekli, başlık bilgisi ile tutarsızdır. Böylece nazım şekli belirtilmiş şiirlerin aslında belirtilen nazım şekline farklı özellikler gösterdiği görülmektedir. Bu doğrultuda dikkat çeken konulardan bazıları şunlardır: Rubai başlığı ile verilen şiirlerin rubaiye ait olan ahrem ve ahreb kalıpları ile yazılmaması ve konularının farklı olması rubai nazım şeklinde olmadığını göstermektedir. Mecmuada rubai diye belirtilen şiir, kaynaklara göre aslında nazmdır. Müfred diye belirtilen şiirler matla, kaside diye belirtilen şiir mürâca’a şiir, kıt’a ve beyt olarak belirtilen şiirler yine nazm şekli özelliği göstermektedir. Ayrıca derleyici manzum-mensur karışık “Sûretnâme” isimli metinde beyt başlığı altında kıt’a ve matla nazım şekliyle şiirler kaydetmiştir. Bu bağlamda derleyicinin başlık verirken vezin veya kafiye düzenine bakmaktan ziyade mısra sayısına göre isimlendirdiği çıkarımında bulunulabilir. Ancak beyt başlığıyla verdiği şiirlerin mısra sayılarının farklı olması aslında beyt kelimesiyle herhangi bir şiir şeklini ya da bir manzumeyi kastettiğini göstermektedir.

2. Mecmuanın Derleyicisi ve Muhtevasıyla İlgili Notlar⁵

Mecmua, manzum-mensur karışık metinlerden derlenmiştir. İçindeki şairlerin yaşadıkları döneme bakılarak XVI. yüzyılda derlendiği söylenebilir. Ancak mecmuadaki bir müseddesin internet kaynaklarında Şeyh Gâlib’e ait olduğu söylene de hem şiirde mahlasın bulunmaması hem de *Dîvân*’ında bu şiire rastlanmaması şiirin şairi hakkında kesin hüküm vermemize engel olmaktadır.

Mecmuada farklı konu, şekil ve uzunluklarda 8 mensur metin yer almaktadır⁶. Mensur metinlerin içeriklerine bakıldığında bu metinleri üç kısma ayırabiliriz: Dinî içerikli dua metinleri, günlük hayata dair notlar ve derleyicinin özlemine dile getiren mektup. Mecmuanın 11a sayfasında unutkanlık için Ayetü’l-Kürsî’den nasıl istifade edileceği kaydedilmiştir:

“Sağ eliyle sol eli üzerine yidi kez yazsa ve yalasa ebedî işitdiği nesne asla hâtırından gitmeyüb unutmaya. Âyete’l-kürsî hürmetine.”

Mecmuanın 13b sayfasında koyun veya keçilerin telef olması durumunda okunması gereken ayet ve esma-i hüsnâ not edilmiştir:

“Koyun keçî kırılsa bunı yire suyu saça ... Bismi’llâhi’r-rahmâni’r-rahîm. Minhâ halaknâküm ve fihâ nu’üdüküm ve minhâ nuhrücüküm târaten uhrâ yâ Hayyu yâ Kayyûmu yâ Zül-celâli ve’l-ikrâm.”

Böylece derleyicinin çoban olduğu veya hayvancılıkla uğraştığı söylenebilir.

Bir diğer mensur metnin başlığı Merhum Ebussuûd Efendi’dir. Ebussuûd Efendi’ye ait olduğu düşünülen ve “Sultan Süleyman merhumun atına yazup boynuna asduğu nüshadır...” şeklinde başlayan mensur metinden Ebussuûd Efendi tarafından Kanuni Sultan Süleyman’ın ismine yazılan ve boynunda taşıdığı bir dua olduğu anlaşılmaktadır. Ebussuûd Efendi Yavuz Sultan Selim, Kanuni Sultan Süleyman ve II. Selim zamanında yaşayan şeyhülislamdır. Kanuni, Ebussuûd Efendi’yi çok sevmiştir. Ebussuûd Efendi de Kanuni’ye pek çok eser arzetmiştir. Bu eserler içerisinde çeşitli dualar bulunduğu bilinmektedir (Ünal, 2020). Söz konusu metin bu dualardan biri olabilir. Derleyicinin bu dua metnini mecmuaya kaydetmesi akla iki ihtimal

⁵ “Mecmuanın Derleyicisi ve Muhtevasıyla İlgili Notlar” isimli bölüm Cemal Kurnaz ve Yaşar Aydemir’in (2013) “Mecmualara Sorulması Gereken Sorular” isimli çalışması çerçevesinde mecmuaya uygun cevaplar verilerek hazırlanmıştır.

⁶ Mensur metinlerin içerik dökümü, kısa metinlerin tamamı uzun metinlerin ise baş ve son kısımdan metnin muhtevasıyla ilgili fikir verebilecek kadarı verilerek yapılmıştır.

getirir. Öncelikle o dönemde Ebussuûd Efendi'nin duaları okunup yazılmaktadır. İkinci ihtimal ise derleyicinin ileri bir tarihte boynuna bir dua yazmayı amaçlamasıdır.

Mecmuadaki 15a-15b sayfalarında “Sûretnâme” başlığı altında manzum-mensur karışık mektup metni yer almaktadır. Mecmuadaki başlık her ne kadar “şekil, dış görünüş, tarz, nüsha, resim, tasvir, yüz, çehre” gibi anlamlara gelse de mektubun konusu özlem, hasret, bağlılık, göreceği gelme ve arzulamadır.

Çetin Derdiyok (1999) Mesihî'ye ait olan ve döneminin mektup örneklerini veren *Gül-i Sad-berg* isimli metne göre mektupları konuları açısından sınıflandırmıştır (s.735). Bu tasnife göre söz konusu mektup örneği “sevgi, özlem ve bağlılığın dile getirildiği” *Şevknâme* çeşididir. Bu özellikteki metinler rütbece küçük birine yazılabileceği gibi rütbece yakın kimseler arasında da yazılmaktadır. Konusu ise genel olarak sevgi, özlem ve bağlılıktır (Derdiyok, 1999: 737). Böylece mecmuadaki mektup, derleyicinin özlem duyduğu ve muhtemelen rütbece yüksek bir dostunu [...benüm efendüm benüm sultanum...(15a)], intisap ettiği tarikat şeyhini [...benüm sevgilü efendüm gice ve gündüz ol kâdiyü'l-hâcâtun dergâhundan niyâzum budur...(15b)], himayesi altında bulunduğu hamisini [...benim mürüvveti çok sultanum bi-hamdi'llâh eyymen evkâtında ve eşref saâtünde nâme-i dil-firîb-i belâgat-âsârınız vârid ve nâzil olup bu mürde cânâ hayât-ı câvidânı bahş eylemişdür...(15b)], kelamını, eserlerini ve belâgatini överek ders aldığı hocasını [...v'ey sünbül-i lâle-zâr-ı belâgat... nâme-i dil-firîb-i belâgat-âsârınız... sizün mübârek lisân-ı şerîfünüzden sâdır olan kelâm-ı ferhunde-âsârınızı...(15a-15b)] veya saygı duyduğu bir kimseyi ölmeden önce son kez görme arzusunu [...murg-ı cân kafes-i tende pervâz itmedin mübârek cemâl-i dil-keş ü ferruh-fezânuzı görüp visâl-i bâ-kemâlinüz ile şâd u handân olmak müyesser ve mukadder kılıvire...(15b)] anlatmaktadır. Hatta bu özlem derleyenin gönlünü dil ile takrir ve kalem ile tahrir edilemeyecek bir mertebeye getirecek kadar derinden etkilemiştir [...hasret ü iştiyâkı derûnumuza bir mertebe kâr eylemişdür ki dil ile takrîr ve kalem ile tahrîre kâbil degüldür...(15b)].

Mecmuada 39 manzume yer almaktadır. Bu manzumeler tasavvufi ve âşıkâne şiirler olup zamanın geçiciliğinden, sevgilinin eziyetinden ve vefasızlığından şikâyet eden konularda derlenmiştir. Derleyicinin mecmuaya aldığı şairlerin iki ortak yönü vardır. Derleyici mecmuasına ya Kanuni dönemindeki meşhur şairleri ya da tasavvufla ilgilenen, herhangi bir tarikata giren veya tarikat şeyhi olan şairlerden seçmiştir: Hudâyî mevlevî, Askerî Halvetî şeyhi ve mutasavvıf, Ulvî Kanuni döneminde meşhur şair, ilmiye sınıfına mensup ve danışment zümresinden, Selâmî Zeyniye tarikatı şeyhlerinden, Gamî Çelebi Zeyniye tarikatı üyesi, Rahmî Kanuni döneminde meşhur ve tasavvufi şiirler yazmış, İlmî Mevlevî şeyhi ve Ebussuûd Efendi Kanuni döneminde meşhur şair ve şeyhülislamdır.

Mecmuada 2 farklı şairden konuları benzer 2 mürâca'a şiir vardır. Bu şiirlerden Selâmî'ye ait olan mürâca'a şiir mecmuada kaside başlığıyla kaydedilmiştir. Böylece derleyicinin başlığı verirken kafiye örgüsüne bakmadan verdiği anlaşılacağı gibi belki de o dönemde böyle bir ayırım söz konusu değildir. Terci-bende benzeyen 10 bentlik bu şiirin konusu âşığın, ayrılıktan şikâyet ederek sevgiliye kavuşmayı istemesidir. Ancak sevgili bela ve cefaya sabretmeden derdine derman bulamayacağını dile getirir. Bir diğer mürâca'a şiir devrin önde gelen âlimlerinden Gamî Çelebi'ye aittir. Müsemmene benzeyen 6 bentlik bu şiir yine sevgiliden ayrı kalmanın verdiği üzüntüyle ilgilidir. Sevgili vadettiği vuslata gelecektir ancak âşıktan sırrını kimseye söylememesini ister. Her iki şiirde de “dedim” âşığın, “dedi” ise sevgilinin söyledikleridir.

Mecmuada 3 kaside vardır. Birinin mahlas beytinin bulunduğu sayfanın eksik olmasından dolayı kime ait olduğu bilinmemektedir. Konusu muhtemelen hamisinden lütuf ve ihsan isteme üzerinedir. Diğer iki kaside Hudâyî ve Ulvî'ye aittir. 55 ve 26 beyitlik kasidelerin nazım türü medhiyedir. Hudâyî'nin kasidesi tasavvufla ilgili terimler içerir. Ulvî'ye ait kaside ise savaşla ilgili kavramların kullanıldığı övgüdür. Muhtemelen sefer öncesinde veya zaferle sonuçlanan savaşa caize için yazılmış bir kasidedir.

Mecmuada 6 müseddes yer almaktadır. Zamanın geçiciliğinden, Allah'tan başka kimseye minnet etmemek gerektiğinden, dolayısıyla tasavvufi bir hâl ile dünyalık şeyleri bırakmak

gerektiğinden ve sevgilinin eziyetinden bahseden şiirlerdir.

Mecmuadaki Kabûlî'ye ait bir gazel satranç oyunuyla ilgili terimleri ihtiva etmektedir. Rahmî isimli şairin Necâtî Bey'in gazeline tahmisi yer almaktadır. Ancak 5 bentten oluşması için yer ayrılan tahmisin 4 bendi yazılmıştır.

Mecmuada bazı şiirlere verilen başlıklar nazım şekli ile tutarsızdır. Bu tutarsızlıklar şöyledir: Kıt'a nazım şekliyle kaydedilen 5 şiir vardır ancak bu şiirlerin başlığında “beyt” veya “kıt'a” yazmaktadır. Toplamda 3 nazm vardır. “Kıt'a” başlığı altında belirtilen şiir “nazm” özelliği göstermektedir. “Rubai” başlığı ile verilen şiirler rubaiye ait olan ahrem ve ahreb kalıpları ile yazılmayıp konularının farklı olması rubai değil “nazm” olduğunu göstermektedir. Mecmuadaki 5 müfred vardır. Ancak mecmuadaki 8 matlanın ikisinin başlığı “müfred”dir. Kaside diye belirtilen şiir mürâca'a şiirdir. Ayrıca derleyici manzum-mensur karışık “Sûretnâme” isimli metinde “beyt” başlığı altında “kıt'a” ve “matla” nazım şekliyle şiirler kaydetmiştir. Böylece derleyici başlık verirken vezin veya kafiye düzenine bakmaktan ziyade mısra sayısına göre isimlendirdiği çıkarımında bulunulabilir. Fakat “beyt” başlığıyla kaydettiği şiirlerin mısra sayılarının farklı olması aslında beyt kelimesiyle herhangi bir manzumeyi kastettiğini göstermektedir.

Mecmuada üç ayrı başlıklı mektup metni bulunmaktadır. Sûretnâme başlıklı mektubun konusu ve çeşidi hakkında mensur metinlerde bahsettik. Diğer iki mektubun başlıkları “Davetnâme” ve “Cevâbnâme”dir. Mecmuada bu kısımlar art arda gelmektedir. Yani önce davetnâme akabinde cevâbnâme kaydedilmiştir. Davetnâme, kıt'a ve matla nazım şekliyle yazılmıştır. Mutlaka çağrı bildirmesi gereken davetnâmeler, genellikle rütbesi olan kişilere veya davet eden kişi tarafından bilinen ve yakın hissedilen kişileri çeşitli toplantılara çağırma amaçlar (Derdiyok, 1999: 739). Mecmuadaki ilk davetnâme metninin konusu da derleyenin arkadaşını dua ve reca ile biraraya gelmek için çağrısıdır. Karşılık olarak kaydedilen cevâbnâme başlıklı mektup metni iki müfred şeklindedir. Cevâbnâmeler, bir soruya, habere, mektuba veya duruma karşılıktır. Genellikle yüksek rütbedeki kişilere yazılır. Şevknâmelerde olduğu gibi sevgi ve bağlılık duyguları dile getirilse de haber bildirmesinden dolayı ayrılmaktadır (Derdiyok, 1999: 738). Mecmuadaki cevâbnâmeye göre arkadaşı davete karşılık veremeyeceğini, dermanının olmadığını söyler. Ayrıca bu gece eksiklik yaşamamasını, başka kimseleri çağırmasını ima eder. Diğer davetnâme derleyenin arkadaşından başkasını istemediğini, zahmet ve zorlama olmazsa bu gece gelerek şerefleştirmesini tekrar söyler. Karşılık olarak hasret içinde gönlünün yandığını hatta teninin de kuruyup yandığını dile getirir. Aradaki mısra ile arkadaşının davetini hatırlatır ancak kendisini çağırıldığını odanın başka dostlarla dolu olduğunu ve oranın masivadan تنها kaldığını ifade eder.

1a sayfasında yer alan manzume, mecmuadaki cevâbnâmeye işaret olabilir:

“Virdi hoş şîrîn haberler hâtırım şâd eyledi

... nâme geldi ol şeker-güftârdan”

Mecmuanın derleyicisi hakkında herhangi bir bilgi yoktur. Ancak mecmuanın ilk sayfasına kaydedilen birkaç manzume derleyicinin kendine ait olabilir. Zira söze mecmua ile ilgili bir müfredle başlamıştır ve akabinde Arapça harekeli bir metin “Nergis incilerinin yağdığını ve sulandığını” söyler. Sevgilinin gözüyle ilgi kurulan nergis ve onun incileri ile kastedilen kıymetli ve zarif şiirleri olmalıdır:

“Âsumânî cild ile mecmû'a-i gamdır felek

Şemse-i zerrîndir üstünde anun âfitâb” (1a)

“Kad emtartü lü'lü'en min nercisin ve sekat” (1a)

Bir diğer şiirde muhtemelen mecmua kitabıyla ilgili bir nasihatte bulunmaktadır. Derleyiciye göre hürmet gösterecek olsa da kardeşine bile kitabı vermeyi tavsiye etmez. Kastedilen kitabın derlediği mecmua olmalıdır. Bu bağlamda kitaba ne derece değer verdiği anlaşılmaktadır:

"Sana benden nasîhat olsun kim

Râdetün ile âteşe girme

Kardaşun da olur ise eğer

Öpmek için kitâbını virme" (1a)

Genel olarak mecmuadaki şiirlere ve şairlere bakıldığında derleyenin hem ilmî hem de edebî eğitim seviyesinin yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Günlük hayata dair birkaç not ve şiirler mecmua derleyicisinin kültürel birikimi, okuma alışkanlığı ve sosyal çevresi hakkında bilgiler vermektedir. Bu bağlamda derleyen tasavvufî bilgiye ve edebî geleneğe hâkim olup belli bir estetik anlayışa sahiptir. Devrinin önde gelen şairleri ve devlet adamlarının yazdıkları şiirleri okuyan, Arapça ve Farsça bilen, eğitimli biridir.

Sonuç

Şiir mecmuaları, Klasik Türk edebiyatının önemli kaynaklarından biridir. Zira henüz gün yüzüne çıkmamış şairlerin keşfedilmesi, adları bilindiği hâlde henüz ele geçmemiş eserleri barındırması, tezkirelerde adı geçen fakat daha önce şiirlerine rastlanmayan şairlerin edebî ürünlerini içermesi, şairlerin bilinmeyen nedenlerle divanlarına almadıkları şiirleri ihtiva etmesi gibi birçok açıdan değerlidir. Bu çalışmada ise Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi'nde BY8273 arşiv numarasıyla kayıtlı olan şiir mecmuası şekil ve içerik özellikleriyle tanıtılmıştır. 16 varaktan oluşan mürettibi ve tertip tarihi bilinmeyen söz konusu şiir mecmuasının dili çoğunlukla Türkçe olmakla birlikte yer yer Arapçadır. Ekseriyetle şiirlerden oluşmakta ancak mensur kısımlar da ihtiva etmektedir. Şairi tespit edilen şiirler dikkate alındığında mecmuanın XVI. yüzyıldaki şiirlerden tertip edildiği söylenebilir. Fiziki olarak yıpranmış mecmuanın en az bir yaprağı eksiktir. Mecmua birkaç sayfa dışında talik hatla yazılmıştır. Herhangi bir alfabetik düzen söz konusu değildir.

Mecmuada toplam 39 şiir yer almaktadır. Şiirlerin çoğunluğu Türkçe olmakla birlikte 2 Arapça ve 2 Farsça şiir vardır. Mecmuada 3 kaside, 1 gazel, 6 müseddes, 2 mürâca'a şiir, 1 tahmis, 5 kıt'a, 3 nazm, 3 mısra, 5 müfred, 8 matla ile 2 tane de nazım şekli tespit edilemeyen şiir bulunmaktadır. Bu şiirlerden 27'sinin şairi belli olmayıp diğer 12 şiir 10 ayrı şaire aittir. Mecmuada 5 farklı şairin müseddeslerine yer verilmesi müseddes mecmuası olduğunu düşündürse de 39 şiirin sadece altısının müseddes olması bu ihtimali zayıflatır. Ayrıca bu mecmuada çok rastlanılmayan bir tür olan mürâca'a şiir 2 ayrı şairden derlenmiştir.

Mecmuadaki 8 kısa mensur metnin bazıları (6a, 10a gibi) Arapçadır. Bu metinler içerisinde "Sûretnâme" başlığıyla kaydedilen ve manzum-mensur karışık yazılmış metinde 6 manzume bulunmaktadır. Bir çeşit mektup olan bu metin derleyicinin intisap ettiği tarikatın şeyhini görme isteği üzerine yazılmış olabileceği gibi derleyicinin uzakta olan ve özlem duyduğu dostunu ölmeden önce görme arzusu da olabilir. Mensur metinler içerisinde yine sık rastlanmayan bir çeşit mektup özelliği taşıyan cevâbnâme ve davetnâme metinlerine de yer verilmiştir. Diğer metinler ise dua içeriklidir.

KAYNAKLAR

Alıcı, L. (2002). Klâsik Türk Edebiyatında Mürâca'a Şiirler. *İlmî Araştırmalar* 14, s. 1-15.

Atik Gürbüz, İ. (2012). Şiir Mecmualarının Biyografik Değerine Dair Araştırmalara Ek. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, s. 147-157.

Aydemir, Y. (2001a). Şiir Mecmuaları ve Metin Teşkilinde Mecmuaların Rolü. *Bilig* 19, s. 147-155.

Aydemir, Y. (2001b). Şairlerin Edebî Kişiliğinin Tesbitinde Mecmuaların Rolü. *Türk Kültürü* (464), s. 731-744.

Aydemir, Y. (2007). Metin Neşrinde Mecmuaların Rolü ve Karşılaşılan Problemler. *Turkish Studies (Tunca Kortantamer Özel Sayısı)* (5), s. 122-137.

Batıslam, H. D. (2000). Dîvân Şiiriyle Halk Şiirinde Ortak Bir Söyleyiş Biçimi (Mürâca'a-

Dedim-Dedi). *Folklor/Edebiyat* 22, s. 201-211.

Çetin, İ. (1993). *Derzi-zâde Ulvî (Hayatı Edebî Şahsiyeti ve Dîvânının Tenkidli Metni)*. Fırat Üniv. SBE., Yüksek Lisans Tezi, Elazığ.

Derdiyok, İ. Ç. (1999). Osmanlı Devrinde Mektup Yazma Geleneği. *Osmanlı*, s. 731-740, Ankara: Yeni Türkiye Yayınları.

Donuk, S. (2012). Mürâca'a Dedim-Dedili Şiir midir? Dîvânlara Müracaat... *Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi* 6, s. 119-138.

Erdoğan, M. (2008). *Kabûlî İbrahim Efendi, Hayatı, Edebî Kişiliği ve Dîvânı (İnceleme-Tenkitleli Metin-Dizin)*. Gazi Üniv. SBE, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.

Erdoğan, M. (2017). *Bursalı Rahmî ve Dîvânı*, Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı.

Gürbüz, M. (2012). Şiir Mecmûaları Üzerine Bir Tasnif Denemesi. *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII: Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı*, (Haz.: Hatice Aynur vd.), s. 97-113, İstanbul: Turkuaz.

Gürbüz, M. (2016). Cönkler ve Mecmualar Üzerinden Osmanlı Toplumunun Şiir ve Şair Tercihlerine Bir Bakış Denemesi. *Journal Of Turkish Studies (Symposium In Honor Of Prof. Dr. Günay Kut, Transcribing Manuscripts into Critical Analysis)* (45), s. 95-104.

Gürbüz, M. (2018). Kâbilî, Sultân-ı Hûbâna Münâsib Eş'âr, e-kitap, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı.

Kaplan, O. (2018). Tahran Üniversitesi Merkez Kütüphanesi 2701 Numarada Kayıtlı Şiir Mecmuasında Yer Alan Türkçe Şiirler (İnceleme-MESTAP-Karşılaştırmalı Metin). *Dîvân Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, s. 325-400.

Kaplan, Y. (2018). İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi'nde Kayıtlı “T 5480” Numaralı Musammat Mecmuası ve MESTAP'a Göre Tasnifi. *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, s. 401-540.

Kılıç, A. (2012). Mecmûa Tasnifine Dâir. *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII - Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı, Bildiriler*, (Haz.: Hatice Aynur, Müjgân Çakır, Hanife Koncu, Selim S. Kuru, Ali Emre Özyıldırım), s. 77-96, İstanbul: Turkuaz.

Köksal, M. F. (2011). Biyografik Kaynak Olarak Şiir Mecmuaları ve Kastamonulu İshâk-zâde Fevzi Mecmuası. *Prof. Dr. Mustafa İsen Adına Uluslararası Klasik Türk Edebiyatında Biyografi Sempozyumu Bildirileri Kitabı*, s. 449-468, Ankara: AKM.

Köksal, M. F. (2012). Şiir Mecmualarının Önemi ve Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP). *Eski Türk Edebiyatında Tenkit ve Teori*, s. 83-101, İstanbul: Kesit.

Köksal, M. F. (2018). Yazma Mecmualara Dair Yeni Bir Tasnif Denemesi. 2. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Kongresi (4-7 Nisan 2018) Bildiri Tam Metinleri Kongre E-Kitabı*, s. 87-92, <http://semp.ijoess.com/upload/9ad770af-84fb-4cd1-8af0-d25d9817a187.pdf> (E.T.: 25.04.2022).

Kurnaz, C. ve Aydemir, Y. (2013). Mecmûalara Sorulması Gereken Sorular. *Turkish Studies*, Volume 8/1, Winter 2013, s. 51-64.

Reşad, F. (1893). *Eslâf*. İstanbul (1312).

Tunç, S. ve Sevgi, A. (2015). Livâyî Bey Mecmû'ası. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi* 34, s. 313-352.

Uzun, M. (2003). Mecmûa. *TDV İslâm Ansiklopedisi* 29, s. 265-268, İstanbul.

Ünal, M. (2020). EBUSSUUD EFENDİ, Hâce Çelebi. *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*.

EKLER 1: Mecmuada Yer Alan Manzum Ürünler

Yer Nu.	Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi, 8273					
Yp. nu.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Mahlas / Makta' beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezin
1a	-	Āsumānī cild ile mecmū'a-i ğamdır felek Şemse-i zerrindir üstünde anuñ āfitāb	-	Müfred	-	-.--/-.--/-.--/-.--
1a	-	Virdi hōş şirīn haberler hātırım şād eyledi [...]¹ nāme geldi ol şeker-güftārdan	-	Müfred	-	-.--/-.--/-.--/-.--
1a	-	Çad emşartü lü'lü'en min nercisin ve sekat	-	Mısra'	-	_2
1a	-	Çut şüfiyi rişinden ü 'uşşâkı sūzından	-	Mısra'	-	--./-.--/-.--/-.--

¹ Kütüphane kartı geldiği için şiirin bu kısmı okunamamıştır.

² Herhangi bir vezne uymamaktadır.

1a	-	Saňa benden naşîhat olsun kim Râdetüñ ile âteşe girme	Çardaşuñ ³ da olur ise eger Öpmek için kitâbuñı virme	Kıt'a	-	..--/..-/..-
1b	Hudâyî ⁴	Pend-i pîrânemi gûş it göziñ aç ey gâfil Tut sözüm tâ gide noğşanuñ olasıñ kâmil	Aça cânı gözini görmege ger dîdâruñ Perde-i ma'şiyetin kıılma önine hâ'il	Kaside/55	Medhiye	..--/..-/..-/..-
3a	[Şeyh Gâlib] ⁵	Baňa dirdi müşfiķâne pend idüp her dem dedem Çekme dünyâ-yı denî çün ey püser bir lahza ğam Hâk olursın varlıguñ olur senüñ bir gün 'adem Aşşı kalmaz gel naşîhat gûş kııl şoñra nedem Bâğda bülbül terennüm birle söyler dem-be- dem Geçdi dün ferdâyı ço 'âlem bugündür dem bu dem	Bunda ne şâh u gedâ kıalur ne h'od bay u faķîr Nev-civânsın diyü meyl ider saňa bu dehr-i pîr Bârî bir gönca-dehen tıfluñ yolında ol esîr Ĝuşsa vü şâdî gerek 'ârif olan yanında bir Āh [u] efgân eyleyüben dir saňa her dem nefir Geçdi dün ferdâyı ço 'âlem bugündür dem bu dem	Müseddes/5	-	..--/..-/..-/..-

³ Vezin bu kelime de bozulmaktadır.

⁴ Şairin mahlası 50. beyitte yer almaktadır.

⁵ *Dîvân* taranmış ancak böyle bir şiire rastlanmamıştır (Okçu, 2011: Şeyh Gâlib Dîvânı).

⁶ Nüşhada silik hâldedir.

3b	‘ Askerî ⁷	Ḥikmet ü fazl u kemâl-ile olursuñ zü-fünün ‘Ākıbet yeksân ider ḥâke seni bu çarḥ-ı dūn ‘Aşk-ı pāk-ile kıl yārî ⁸ kendüñe sen reh- nümün Kākül-i dilber yiter boynıñda zencîr-i cünün Hay yaban dīvānesi fehm it ne söyler erġanūn Geçdi dün ferdâyı ço ‘âlem bugündür dem bu dem	Ġâfil olma aç gözüñ gezme hemîşe serserî Pîşvâ kıl kendüñe cehd ile sen bir serveri Bende-veş ırma irâdet âsitânından seri İbn-i vaqt ol kıl ü kâli terk idüp gel sen beri Ehl-i derd ol virdüñ olsun dem-be-dem ey ‘Askerî Geçdi dün ferdâyı ço ‘âlem bugündür dem bu dem	Müseddes/11	-	---/--/--/--/--
5a	‘ Ulvî ⁹	Dest-i kudret şanemâ kaşlaruñ itdükte kemân Tîr-i müjġānuña karşı hedef ola niçe cân	Bir kepāze olmaz saña kemân-ı Rüstem Tîr-i Vaqqāş idemez tîrüne mânend-i kırân	Kaside/26	Medhiye	---/--/--/--/--

⁷ *Dîvân* taranmış ancak böyle bir şiiire rastlanmamıştır (Karagöz, 1997: Askerî *Dîvânı*'nın Tenkitli Metni).

⁸ Vezin bu kısımda bozulmaktadır.

⁹ *Dîvân*'da kaside 37 beyittir. Şiir için bk. K. 13 (Çetin, 1993: 81).

6b	Selâmî ¹⁰	Rû-be-rû yâre tûrup ey gül-i hândân didüm Yîter itdûn beni bülbül gibi nâlân didüm İderim şâm u şehër nâle vü efgân didüm Kân döker yaş yirine dîde-i giryân didüm Meskenim oldı benim gûşe-i hicrân didüm Elem-i firkatüñe yok mıdur oran didüm Va’de-i vaşluña dil bulmadı pâyân didüm Kılça kaldı ki çıça hasret ile cân didüm Niçe bir eyliyeyin ‘ışkuñı pinhân didüm Yağdı yandurdı beni âteş-i hicrân didüm Bendeñe eyle nazâr ey şeh-i hûbân didüm Çekmege derd ü gamuñ kalmadı dermân didüm	Ey Selâmî gam-ı ‘ışk ile olup şâd didi Cânuñı eyle belâ çekmege mu’tâd didi Her tarîk ile idüp hıdmet-i üstâd didi Cehd kııl tâ olasın kâbil-i irşâd didi Hıatm-i kânûn-ı cefâ eyliyem icâd didi Yıkduğum yine idüp hep yiñi bünyâd didi O binâyı urıamaz mülküñe Şeddâd didi Nice_ider gör ki şikârı yine şayyâd didi Zehr-i hicrânı idinme dün ü gün dâd didi Hâşılı gamdan olursın ba’de âzâd didi Bende-i muhlis olur muqbil-i sulţân didi Şabr iderseñ bulunur derdüñe dermân didi	Mürâca’a şîir ¹¹ /10	-	...-/...-/...-/...-
----	----------------------	--	---	------------------------------------	---	---------------------

¹⁰ Makaledeki şîir için bk. Alıcı, 2002: 11.

¹¹ Mürâca’a şîir hakkında ayrıntılı bilgi için bk. Alıcı, 2002; Batislam, 2000; Donuk, 2012.

¹² Mecmuada kaside başlığıyla verilen şîir “mürâca’a şîir” özelliği göstermektedir.

8b	Gamî Celebi/Âli Fenârî ¹³	Dün görüp dil-beri olsun bire ¹⁴ ‘ayyâr didüm Gelmedün yanuma gitdün çanı ikrâr didüm Ne revâdur taşınasun güli her hâr didüm İdesin cân u cihândan beni bîzâr didüm ‘Âşîkuñ hâlini bil ey gül-i gülzâr didüm ‘Ahd ü peymânuña gel eyleme inkâr didüm Meded Allâhı severseñ meded ey yâr didüm Va’de-i vaşla hilâf eyleme zinhâr didüm ¹⁵	Yiter olduñ Ġamiyâ hecr ile ġam-h̄âr didi Ĥâne-i ġalbüñi seyr itmesün efkâr didüm Varuram bekleyesin dâr ile dîvâr didi Bu gice ‘arz iderüm çeşmüne dîdâr didüm Şubĥa dek saña kılam vaşlumı Ġşâr didi Sırruñı eyleme tek kimseye izhâr didi Meded Allâhı severseñ meded ey yâr didüm Va’de-i vaşla hilâf eyleme zinhâr didüm	Mürâca’a şiiir/6	-	...-/...-/...-/...-
9b	Rahmî ¹⁶	Seyr-i gülzâr oldu bülbül oldu ġüyâ bir yaña Şalınur ra’nâlayın her serv-i ra’nâ bir yaña Ehl-i diller ġaldılar ġülgeşt-i şahrâ bir yaña Ĥalk-ı âlem bir yaña bî-çâre tenhâ bir yaña Cennet-i küyuñ ġomazam olsa dünyâ bir yaña	Āh-ı Rahmîden olursa n’ola gerdün bî-ġarâr Gerd-i miĥnet eyledi mir’ât-ı ġalbin pür- ġubâr ‘Ārızuñdan zâhir olalı bu ĥadd-i müşk-bâr Cânuna oldu Necâtinüñ ĥavâle çeşm-i yâr Ey ecel sen de gelüp itme teġzâ bir yaña	Tahmis/4 ¹⁷	-	...-/...-/...-/...-

¹³ Şiir için bk. Alıcı, 2002: 7-8.

¹⁴ “Ey, hey, be” vb. anlamlara gelen “bre” ünleminin yazılışı, vezin gereği bu şekilde tercih edilmiştir.

¹⁵ Şiirin ilk bendi için bk. Reşad, 1893: 161-162.

¹⁶ Şiir için bk. Thm. 27 Erdoğan, 2017: 134-135.

¹⁷ Şiirin 4. bendi için yer ayrılmış ancak herhangi bir şey yazılmamış ve bu kısma diğer sayfanın mürekkebi bulaşmıştır. Bu doğrultuda 5 ben oluşan tahmis 4 bend olarak belirtilmiştir.

10a	-	Gün gibi alnı açık olursın Ger çatarsañ naşîhatüm ey dil	İşleme şol işi nihānî kim Olasın âşikāra olsa hacil	Kıt’a	-	..-./.-./..-
10a	-	Ṭama’ destin kerem kı̄l eyle kūtāh Saña dağa iyüsin vire Allāh	-	Matla’	-	.---/---/---
10a	-	Göñlünde cem’-i māl ü zamîründe ‘ā’ide Ey h̄āce naqd-i ‘ömrüñ tükendi ne fā’ide	Efzūn ider cünūnumı sevda-yı ‘ışk-ı yār Dîvāne eyler âdemi efkār-ı zā’ide	Nazm	-	--./-./.-./-.-
10a	-	Dülbendi içre saqlasa afyonu ehl-i keyf Ta’yīb etmeziz anı hep başımızdadur	-	Müfred	-	--./-./.-./-.-
10b	Kabûlî ¹⁸	Gel naṭ’-ı maḥabbetde şehā bir sen ü bir ben Şaṭranc oyunun oynayalum māt ola düşmen	Leclâc ise de lecc iderüz naṭ’-ı cihānda Nādāna Qabûlî yinîlür şanma bizi sen	Gazel/5	-	--./---/---/---
10b	-	Seşer vaḳtinde meşhedler yöresin Dolanup şordum anlara töresin	Lisān-ı hāl ile virdiler aḥbār Didiler geldüğüñ vaḳtin göresin	Nazm	-	.---/---/..-

¹⁸ *Dîvân*’daki şiir için bk. G.308 (Erdoğan, 2008: 681).

10b	-	Rûh-ı mevtâya du’â eylemege gel elüñ aç Bir gün ola olasin sende du’âya muhtâc	-	Matla’	-	.../.../.../...-
10b	-	Süleymân-vaqt olursañ qalbine toqınma bir mürîñ Celî hıtt ile gördüm bir bülend eyvâna yazmışlar	-	Müfred	-	.../.../.../...-
10b	-	Dil virme dilâ ‘ışka ki ‘ışk âfet-i cāndur ‘ışk âfet-i cān olduğı meşhūr-ı cihāndur	Ger dirse Fuzūlî ki güzellerde vefâ var Aldanma ki şâ’ir sözi elbette yalandur	Nazm	-	--/.../.../...-
11b	-	‘Ale’ş-şabâh ki sâkî dihed <i>şarâb-ı tahūr</i> ¹⁹ Binüş pāk medâr <i>inne rabbenâ le-Ġafūr</i> ²⁰	-	Matla’	-	--/.../.../...-
11b	-	Bir ‘aceb dārü’ş-şifādur ²¹ mey-gede Varsa başı ağrıyan ser-hoş gelür	-	Müfred	-	.../.../.../...-

¹⁹ 76 İnsan 21. “Rabb’leri onlara tertemiz içecekler sunacak.” ayetine telmih vardır.

²⁰ 35 Fatır 34. “Rabb’imiz gerçekten çok bağışlayıcıdır.”

Vezin bu mısradadır.

²¹ Vezin bu kelimedede bozulmaktadır.

11b	-	Benim rûhum cenâb-ı ‘izzetüñe Şıdķ u ihlâşla du’â olunur	Luţf-gerden ne deñlü zaķmet ise Böylece olamaz recâ olunur	Kıt’a/2	Davetnâme	..-/-.-/-.-
11b	-	Hâzret-i ‘izz ü şeref[...]’ ²² lere yüz sürmek Câna minnet idi varmağa yok dermânım	Budur ümmîd-i kerem ü kemâlünden bu gice Kıluñ eksükliğine kalma benim sulţânım	Müfred/2	Cevâbnâme	..-/-.-/-.-
11b	-	Budur ‘arzu’l-hulûş ve’l-eşvâķ Budur inhâ’-i bende-i müştâķ	Eger olmaz-ısa zaķmet ü teklîf Bu gice kılasız bizi teşrîf	Matla’/2	Davetnâme	.-.-/-.-.-
11b	-	Hâsretünden cân u dil yandı oda Kırı ten kıalmış-ıdı yandı o da	Cümle yârân ile memlûdur oda Mâ-sivâdan şimdi tenhâdur o da	Matla’/2	Cevâbnâme	.-.-/-.-.-
		Gel kadem-rencide kııl ey kıân-ı kerem ²³	-	Mısra’		.-.-/-.-.-

²² Kelime silik olduğundan okunamamıştır.

²³ Bu mısra mecmuada “Hâsretünden cân u dil yandı oda/Kırı ten kıalmış-ıdı yandı o da” ile “Cümle yârân ile memlûdur oda/Mâ-sivâdan şimdi tenhâdur o da” arasında yer almaktadır. Ancak vezin ve nazım şekli gereği ayrı bir kısımda yazılmıştır.

11b	-	Men ketebe qarra men hafaza ferre	-	-
12a	· Azmî ²⁴	Dilâ her ne ümîd eyler-iseñ ol dergâhdan iste Dimezler saña var bir mürşid-i güm-râhdan iste Ne baht-ı tâlî’-i bedden ne mihr ü mâhdan iste Ne şeyh ü şöret-âyîñ ü ne ehl-i câhdan iste Ne dervîş ü ne zâhiden ne kûtb-ı şâhdan iste Yürî yoqdan seni var eyleyen Allâhdan iste	Ümîdüñ câmesin ‘Azmî’ katı teng eyleyüp kaşma Atup tîr-i murâdâtı nişâne yayunı yaşma Kılıcuñ bunda mihmânum diyü al dîvâna ²⁵ aşma Münâşib isteyüp kimse kapusına ayaq başma Ne dervîş ü ne zâhiden ne kûtb-ı şâhdan iste Yürî yoqdan seni var eyleyen Allâhdan iste	Müseddes/5 - .---/.---/.---/.---

²⁴ Şiir için bk. Kaplan, 2018: 448.

²⁵ Vezin gereği “dîvârna” kelimesi kaynaktan hareketle “dîvâna” şeklinde değiştirilmiştir.

13a	İlmî ²⁶	<p>Her murâdı dest açup dâ'im Hudâdan isterem</p> <p>Ummazam şimdi Hudâdan gayrıdan aşlâ kerem</p> <p>Yâ eyü dimiş cihân halkı dilâ yâ baña kem</p> <p>Ço ne dirlerse disünler çekmezem kaç'â elem</p> <p>Döst medhinden ne aşşı zemm-i düşmenden ne ğam</p> <p>Fâriğ ü azâdeyem birdür yanumda medh ü zem</p>	<p>‘İlmîyâ eyü dimiş yâ kim senüñ çün hâşş u ‘âmm</p> <p>Hasb-i hâli herkesüñ ma'lûm olur rûz-ı kıyâm</p> <p>Halka dünyâ-yı denîden ötrü kılmam iltiyâm</p> <p>Hâk te'âlâ hazretünden gayrıya yokdur ricâm</p> <p>Döst medhinden ne aşşı zemm-i düşmenden ne ğam</p> <p>Fâriğ ü azâdeyem birdür yanumda medh ü zem</p>	Müseddes/5	-	---/---/---/---
14a	-	<p>Menba'-ı hilm ü hayâ hazret-i zü'n-nüreynüñ</p> <p>Şöyle naşş olmuş idi levh-i dilünde Qur'an</p>	<p>Benem ol 'âciz ü bî-kes ki ayağuß tozına</p> <p>Eli boş geldüm ümîd eyleyü lutf u ihsân²⁷</p>	Kaside/31 ²⁸	-	.../.../.../...

²⁶ *Dîvân* taranmış ancak böyle bir şiire rastlanmamıştır.

²⁷ 14b sayfasındaki kasidenin 16. ve 17. beyitleri mürettibin kaleminden farklı bir kalemle karalanmıştır. Üzeri çizilen 17. beyit, 14a sayfasının altına ve cetvelin dışına yazılmıştır. Diğer üzeri çizilen 16. beyit ise 14b sayfasında 24. beyitten ok çıkarılarak sayfanın kenarına dikey şekle yazılmıştır.

²⁸ 14b sayfasında bulunan takip kelimesi ile 15a sayfasının ilk kelimesi aynı olmaması ve 14a sayfasında başlayan kasidenin mahlas beyti bulunmaması sayfanın kopuk olduğunu göstermektedir.

15a	Selâm-ı firāvân-ı bî-ḥadd ü ‘aded Du‘â hemçü zülf-i mu‘anber resed ²⁹	-	Matla’	.---/.---/---
	Selâm olsun saña gül yüzlü yârüm Fedâ olsun yoluña cümle varum ³¹	Selâmdan şoñra ḥâlim ola ma‘lûm Yanarım ‘ışkun-la nitekim mûm	Matla’/2	.---/.---/---
	Şorarsañ bu ḥarîḳ-i nâr-ı ğamdan Ġarîḳ-i lücce-i derd-i elemden ³²	Bu ḥasret ğüşesinde yanmışuñdan Bu firḳat baḥrine ğarḳ olmışuñdan	Matla’/2	.---/.---/---
15b	Felekler ğüm ğüm ötse yiridür âh u fiġânımdan Zemîn ğarḳ-ı ḥûn itsem n‘ola eşk-i revânımdan	Devâsız derde uğradum uşandım ḫatlu cânımdan Ġarîb ü bî-kes oldum ayrılıp serv-i revânımdan	Matla’/3	Sûretnâme .---/.---/---/---

²⁹ “İzzet mevfürlarına beyt-i selâm” ve “ü ‘add du‘â hem-çü zülf-i mu‘anber resd” ifadelerinin altı sürhle çizilmiş olup mürettibin tasarrufu olduğu kalemde anlaşılmaktadır.

³⁰ Mecmuada inşa şeklinde kaleme alınan “Sûretnâme” metninin içerisinde yer yer “beyt” başlığıyla ve herhangi bir başlık olmadan şeklen şiir olarak belirtilen manzum şiir örnekleri bulunmaktadır. Söz konusu manzumeler inşa metninin akışına uygun olarak ayrı ayrı gösterilmiştir.

³¹ “Selâm olsun saña gül yüzlü”, “Fedâ olsun yoluña cümle”, “leḫâfetde vird-i ḥandânım” ve “çemenzâr-ı feşâḫatde sulḫân” ifadelerinin üstü sürhle çizilmiş olup mürettibin tasarrufu olduğu kalemde anlaşılmaktadır.

³² “Şorarsañ bu ḥarîḳ-i nâr” ve “Ġarîḳ-i lücce-i derd-i elemden” ifadelerinin altı sürhle çizilmiş olup mürettibin tasarrufu olduğu kalemde anlaşılmaktadır.

	<p>Bir haber yârûmden ey bād-ı şabâ bilmez misin Kimler ile eglenür ol bî-vefâ bilmez misin</p>	<p>Kûyîña varduñ mı yâ alduñ mı zülfinden haber Yüzini gördüñ mi yârûñ âşinâ bilmez misin</p>	<p>Kıt'a</p>	<p>-.--/-.--/-.--/-.--</p>
	<p>Künc-i hasret olmasun yâ Rab turağı kimsenüñ Şu'le-i âh olmasun her şeb-çerâğı kimsenüñ</p>	<p>V'ey eger düzağ yaqarsa nâr-ı düzağ gam degül Nâr-ı firqat yaqmasun bağrunda dâğı kimsenüñ</p>	<p>Kıt'a</p>	<p>-.--/-.--/-.--/-.--</p>

16a	Ulvî ³³	<p>Te'âla'llâh yed-i kudret ne demde urdı bünyâduñ</p> <p>Nedendür bilsem âyâ âb u hâk ü âteş ü bâduñ</p> <p>Ne bâğuñ bâgbânı beslemiştir kıdd-i şimşâduñ</p> <p>Ne şahñ-ı dil-güşâda büyı çekdi serv-i âzâduñ</p> <p>Efendüm saña kim dirler ne yirdensün nedür aduñ</p> <p>Cefâyı kimden öğrendüñ a cânım³⁴ kimdür üstâduñ</p>	<p>Müjeñ ğaddâre sen bir merdüm-i ğaddâra beñzersin</p> <p>Nice başlar keser kanlar döker hün-h'âra beñzersin</p> <p>Gönüller kıymada mâhir büt-i 'ayyâra beñzersin</p> <p>Dil-i 'Ulvîye rahm itmez vefâsuz yâre beñzersin³⁵</p> <p>Efendüm saña kim dirler ne yirdensün nedür aduñ</p> <p>Cefâyı kimden öğrendüñ a cânım kimdür üstâduñ³⁶</p>	Müseddes/5	-	---/---/---/---
16b	-	<p>Zîver-i iqlîm-i 'adem şun'-ı Hudâ-yı mübîn</p> <p>Ħil'at-ı nûr-ı başâr mâ-şadağ-ı meh-cebîn</p> <p>Maḡlab-ı ümmîd-i dil kırratü envârü'l-'ayn</p> <p>Lü'lü'-i baḡr-ı 'adem baḡra zamân u zemîn</p>		-	-	---/---/---/---

³³ *Dîvân*'daki şiir için bk. Ms.29 (Çetin, 1993: 173).

³⁴ Mecmuada bu kelimenin altına farklı yazı, kalem ve mürekkeple "a zâlim" yazılmıştır.

³⁵ Mecmuadaki bu kısmın derleyiciden başka biri tarafından yazıldığı farklı yazı ve kalemden anlaşılmaktadır.

³⁶ Mecmuada müseddesin mütekerrir kısmı bulunmamaktadır. Bunun yerine "eyzan" yazılmıştır.

³⁷ Şairin mahlası farklı yazı, kalem ve mürekkeple yazılmış olmasından dolayı yazmaya sonradan eklendiği anlaşılmaktadır.

	Şulb-i benî Âdemi böyle ider şun'-ı Hâkık Bir gül taşvîridür sîm varağa nâzenîn Hayr-ı halef eyleye Gazret-i Rabb'-ı Vedûd Görmeye 'ömründe hiç bir keder 'aynü'l- yağîn				
--	--	--	--	--	--

EKLER 2: Mecmuada Yer Alan Mensur Ürünler

Yp. Nu.	Eser Adı/Başlık	Baş	Son	Konu	
6a	Mensur metin	(1) Estağfiru'llâh el-'azîm el-lezi lâ ilâhe illâ hüve'l-hayyü'l-ğayyüm ve etübü (2) ileyhi tevbete 'abdin zâlim...	(12) fî hayâtî ve 'inde vefâtî ve ba'de memâtî bi-raḥmetike yâ erḥame'r-(13)râḥimîn.	Du'a	
10a	Mensur metin	(1) Kâle'n-nebiyyü 'aleyhi's-selâm erba'un lâ li-erba'in ed-dünyâ li'l-'ibreti lâ li'l-'imâreti...	(3) ve'l-'ilmü li'l-'ameli lâ li'l-faḥri şadağa Rasûlu'llâh ve şadağa Ḥabîbu'llâh ³⁸ .	Du'a	

³⁸ Bu dua metni mecmuada harekelidir.

11a	Mensur metin	(1) Naşîhatlerinde buyurdular ki bir kimesne (2) Kıadir gicesi üç kerre lâ ilâhe illa'llâh dise...	(5) ikinci ³⁹ Kıadir gicesin ihyâ' itmişse şevâb vire (6) keremünden üçüncü cennete lâyıķ ide (7) el-ħamdü lillâhi te'âlâ 'alâ na'mâ'ihî.	Du'a	V
11a	Mensur metin	(1) şağ eliyle şol eli üzerine yidi kez (2) yazsa ve yalasa ebedî işitdüğü...	(3) nesne aşlâ ħâtırından gitmeyüb (4) unutmaya âyete'l-kürsî ħürmetine.	Du'a	Her â
11a	Mensur metin	(1) Sulţân Süleymân merĥūmuñ atına (2) yazup boynına aşduğı nüşhadur (3) Bi'smi'llâhi'r-raĥmâni'r-raĥîm...	(9) ve'l-mesâkîn ve bi-ħaķķı sūretü'l-berâ'etü (10) ve'l-ħamdü li'llâhi te'âlâ ve's-şalâtü ve's-selâmü (11) 'ale's-seyyidinâ Muĥammedin ve âlihi ve şaĥbihî 'ecma'in.	Du'a	M ş
13b	Mensur metin	(1) Kıoyun keçi kıırılşa bunı yire şuyı şaça [...] ⁴⁰ (2) bi'smi'llâhi'r-raĥmâni'r-raĥîm <i>minhâ ħalaĥnâküm ve fîhâ nu'idüküm...</i>	(3) <i>ve minhâ nuĥricüküm târaten uĥrâ</i> ⁴¹ yâ Ğayyü yâ Kıayyümü yâ Żü'l-celâli (4) ve'l-ikrâm.	Du'a	

³⁹ Mecmuada sürhle yazıldığıını belirtmek için koyu gösterilmiştir.

⁴⁰ Kelime okunamamıştır.

⁴¹ 20 Taha 55. “(Ey insanlar!) Sizi topraktan yarattık, (ölümünüzle) sizi oraya döndüreceğiz ve sizi bir kere daha oradan çıkaracağız.”

15a	Mensur metin	(1) Ey gül-i gül-zâr-ı letâfet v’ey sünbül-i lâlâ-zâr-ı belâgat melâhat tahtınıñ (2) şâhı hûblaruñ mihr ü mâhı lâlâ-ğadd ü benefşe bû-yı serv-ğadd-ı semen-sîmâ (3) maḥbûb-ı cihânım ruḥları vird-i ḥandânım gözleri âhu dişleri dürr-i mişâlim (4) âfitâb-ı cihân-ârâ ve mâh-tâb-ı felek-i ziyâ ol kişver-i ḥüsnüñ mâh-ı münîri...	(14) Gözi yaşlu ciger biryân vü bağı başlu rûz u şeb nâlân olmışum ḥasretüñle (15) zâr u giryân benüm efendüm benüm sulṭânım câna beñzeyen ḥasret ü iştiyâkı derûnumuza (16) bir mertebe kâr eylemişdür ki dil ile taḥrîr ve kalem ile taḥrîre ḳâbil degüldür.	
15b	Mensur metin	(4) ⁴² Benim mürüvveti çok sulṭânım bi-ḥamdi’llâh eymen evḳâtunda ve eşref sâ’atünde nâme-i dil-firîb-i (5) belâgat-âşârîñuz vârid ve nâzil olup bu mürde câna ḥayât-ı câvidânı baḥş eylemişdür... (8) Benüm cânımdan ‘azîzim ve rûḥımdan lezîzüm el-ḥamdü lillâh yok sizüñ mübârek lisân-ı şerîfûñuzden (9) şâdır olan kelâm-ı ferḥunde-âşârîñızı görüp bir miḳdâr nâr-ı firḳat-ı teskîn ve âteş-i (10) ḥasret-i tenezzül bulmışdur.	(13) Benüm sevgilü efendüm gice ve gündüz ol ḳâdiyü’l-ḥacâtuñ dergâhundan niyâzum budur ki (14) murğ-ı cân ḳafes-i tende pervâz itmedin mübârek cemâl-i dil-keş ü ferruḥ-fezâñuzı görüp (15) vişâl-i bâ-kemâlinüz ile şâd u ḥandân olmaḳ müyesser ve muḳadder ḳılıvire âmîn (16) yâ vâşılı’l-müşṭâḳîn.	-

⁴² Manzum-mensur karışık olan “Sûretnâme” metninde 1,2, 3, 6, 7, 10, 11 ve 12 satırlarda manzumeler yer almaktadır.

EXTENDED ABSTRACT

Magazines, which have different features in terms of content and language, are one of the treasures of our cultural and literary history. Poetry magazines, which are the most important sources of classical Turkish literature after divans and masnavis, include the discovery of poets whose works that have not yet been found, although their names are known as they are mentioned in biographies. Poetry magazines contain poems that poets did not include in their divan for unknown reasons are important in many respects. Journals, which have the characteristics of a personal notebook or a kind of anthology, reflect the literary taste and poetic understanding of the compiler as well as the period.

In this study, the poetry magazine registered under the number BY8273 in the Konya Regional Manuscripts Library was introduced with its form and content features. We transcribed and transliterated the texts of 16 leaves in the mixed verse-prose magazine. Thus, the identified texts were tabulated according to MESTAP and presented to the interested parties. The compiler and date of compilation of the journal are not known precisely and there is no record of the journal. However, when we look at the periods in which the poets (Kabûlî, Cinanî, Selamî, Azmî, Rahmî Ulvi from Bursa) lived, it was XVI. The magazine is estimated to have been created in the 19th century. The page borders of the magazine without leather cover were frayed and damaged over time. The entire work consists of rulers and the same type of paper.

The fact that the following word on page 14b of the journal is not the same as the first word on page 15a, and the absence of the pseudonym couplet of the eulogy that starts on page 14a indicates that at least one page is torn. Apart from this, there is no confusion or deficiency in the flow of the texts. Titles (like 1b, 3a, 10a), most of the pseudonyms (like 2a, 8a, 9a) and some words (like 7a, 10a, 11a) are written with a pitcher. At least one page is missing from the journal, which has no cover and is physically damaged. Except for a few pages (6a, 13b, 16b), the journal was written in talik calligraphy. Thus, there are at least two people writing the magazine. On page 9b of the journal, there is Yahya's review of Necati Bey's ghazal. However, after the 3rd paragraph, it was left blank and a total of 13 lines were written.

There are 39 verse texts in total, 2 in Arabic, 2 in Persian and the others in Turkish. In the journal, there are 3 odes, 1 ghazal, 6 müseddes, 2 murâca'a poems, 1 tahmis, 5 kit'a, 3 verse, 3 verse, 5 curriculum, 8 matlas, and 2 poems whose verse form cannot be determined. The poet of 27 of these poems is not known, and the other 12 poems belong to 10 different poets. There are 27 poems in total, including 1 eulogy whose poet is unknown, 3 verse, 5 kit'a, 8 matlas, 5 syllabus, 2 verse and 2 poems whose verse form cannot be determined. There are 12 poems in total, including 2 odes, 1 ghazal, 6 müseddes, 2 murâca'a poems and 1 tahmis, whose poet has been identified. The poets whose poems are included in the journal and the number of poems are as follows: Askerî (1), Azmî (1), İlmî (1), Ulvî (2), Gamî Çelebi (1), Hudâyî (1), Selamî (1), Şeyh Galib (1), Kabûlî (1), Rahmi (Bursalı) (1).

Even though 5 different poets (Askerî, Azmî, İlmî, Ulvî and Şeyh Galib) are included in the journal suggests that it is a musaddes journal, it is unlikely as only six of 39 poems published belong to these poets. In addition, murâca'a poetry, which is not a common type in this journal, was compiled from 2 different poets (Gamî Çelebi and Selamî). Although it is a classical journal, it also contains different genres such as sûretnâme, cevâbnâme and invitationnâme.

Some of the 8 short prose texts in the journal (like 6a, 10a) are in Arabic and contain a prayer. Among these texts, there are 6 verses in the mixed verse-prose text recorded with the title of "Sûretnâme". This text, which is a kind of letter, may have been written on the request of the compiler to see the sheikh of the sect he had joined, or it could be the compiler's desire to see his friend, who is far away and longed for, before he dies. Among the prose texts, the texts of cevâbnâme and invitation, which are a kind of letter, which are not frequently encountered, are also included. The title of one of the texts of the aforementioned letter is "Deceased Ebussuûd Efendi" and it is understood that this prayer-containing text was written to wear by Suleiman the Magnificent. Another prose text is the saving of the second compiler of the journal. Written in a different calligraphy, this text is a recorded prayer read when sheep and goats die of illness. In this context, we could guess the profession of the compiler is a shepherd or dealing with animal husbandry.

There is no information about the compiler in the journal. However, a curriculum and Arabic text recorded on the first page of the journal may belong to the compiler. Because the speech began with a curriculum about the journal, and in an Arabic animated text, the narcissus and its pearls should be the precious and elegant poems that draw attention to the lover's eyes. In another poem, which may belong to the compiler, advice is probably given about the book of the magazine in question. He would not recommend giving the book, even to his brother, although he would show respect, according to the compiler. In this context, it is understood how much value is given to the book.

When we look at the poems and poets in the journal in general, it is understood that the compiler has a high level of both scientific and literary education. A few notes and poems about daily life provide information about the cultural background, reading habits and social environment of the magazine compiler. In this context, the compiler has a certain understanding of aesthetics, having a command of mystical knowledge and literary tradition. He is an educated person who reads the poems written by the leading poets and statesmen of his time, knows Arabic and Persian.

Journals contain a lot of important social and cultural information about the period in which they were written. Sometimes a recipe noted to be used in times of sickness, sometimes a piece of poetry that evokes good feelings and is recorded not to be forgotten, and even a prayer for forgetfulness, sometimes important and admired texts of the period, sometimes texts that convey emotions for communication purposes, become unique copyrights. brings.